EVANGELIUM PUTUJE K LUKÁŠOVI, TEOFILOVI I K NÁM

Původ materiálu
Trusina Tomáš
Pořadí v lekci
37

1. klíčové pojmy, dobové a textové souvislosti:

- zkoušíme **znova přehlédnout cestu evangelia** ve Skutcích. Přečtěte si texty komentující záměry autora a průběh Skutků apoštolských v úvodu Pozvání na cestu 06/07 č. 3. Tak získáte plastický přehled o celém roce.

- **pročtěte** si či prolistujte znova knihu Sk, ale nečtěte ji jako „historii“ v našem slova smyslu (tedy vylíčení minulých dějů), ale jako text: všímejte si (jako v hudbě), které motivy se opakují, jak je po sobě přebírají jednotlivé nástroje/svědecké postavy, v čem se obměňují. Spolu s vypravěčem sledujte, j**ak příběh evangelia běží z minulosti k nám,** „bere nás za ruku“ a zve: „Koukněte se na tu sílu, co mne nese, jdeme spolu dál.“ Tento pohyb a tato blízkost nás v závěrečné hodině zajímá.

- všimněte si znovu **jednotlivých etap** příběhu evangelia (Sk 1,8). Zrekapitulujte, díky komu se evangelium dostalo „do Jeruzaléma“, z Jeruzaléma do Judska, z Judska do Samaří, a také, do kterých „končin země“ se dostalo.

- zkoumejte, jak dlouho a kde fungovali původně pověření svědkové (Dvanáct apoštolů), kteří další se osvědčili. Nebojte se také poukázat, kteří a kde se neosvědčili.

- zvlášť pozorně si všimněte, kteří svědkové kázali **navzdor nepřízni okolností „svobodně a směle“.**Upozorněte děti, že evangelium nevyžaduje pro své předávání a šíření příznivé či „pohodové“ okolnosti, že to byla často nepřízeň a nepřátelství, co napomohlo evangeliu a jeho svědkům nastoupit další vytýčenou etapu. Může vyplynout, že stále platí slovo o úzké, tísnivé, menšinové cestě pro svědky víry. Evangelium nesplývá s momentálně panujícími trendy, ani jich nevyužívá, ale často jde proti nim, „proti proudu“.

2. úskalí textu:

- neudělejte z hodiny pouze „závěrečný test“. Nejde o to „opakovat Skutky“, ale rozpoznat, že jejich příběh „dobíhá až k nám“. Zkuste dětem zprostředkovat zjištění, že i když se čas „po Kristu“ prodlužuje, nemusí to znamenat, že význam a síla „události Krista“ slábne a zvětrává.

3. METODICKÉ POKYNY

Doplňovačka na poslední "hodinu" slouží k opakování. Jak ji využijete je na vás. Můžete třeba:

- rozdat pracovní list a soutěžit, kdo první vyluští tajenku;

- překreslit doplňovačku na velký papír a soutěžit postupně, které dítě uhodne správnou odpověď v té které řádce; (tak si také mohou děti doplnit chybějící samolepky do cesty - za každou správnou odpověď si mohou jednu, která jim schází, vybrat.)

- při společném vyplňování nemusíte postupovat popořadě, ale každé dítě si může vybrat tu řádku, u které zná správnou odpověď, aby se tak dostaly ke slovu všechny děti;

- pokud děti moc nechodí a jste skeptičtí, že by odpovědi vůbec daly dohromady, můžete jim vyrobit nápovědu - na lístečcích nebo na druhém papíře napište přeházeně odpovědi a děti z nich mohou vybírat;

- doplňovačku nemusíte jenom klasicky vyplnit. Nabízí se i akčnější způsob využití.

Na jejím základě připravte pro děti na závěrečnou schůzku hru "Trůn moudrosti a blbosti".

Při všech způsobech poraďte dětem, že mohou využít samolepky na svých deskách.

Na závěr se dětí můžete zeptat, zda si myslí, že poslání, které tvoří tajenku, platilo jen pro učedníky.

- na pracovním listě jsou dvě chyby - na ř. 11 (zcela jistě) a na ř. 25 (pravděpodobně) má být o jedno okénko méně. Písmena do tajenky ovšem sedí. Upozorněte na to děti, než začnou tajenku luštit. V ostatních případech trvejte na správném vyplnění jmen podle ČEPu. Můžete děti nechat, ať si bibli používají jako nápovědu.

- projděte si luštění tajenky dopředu, aby vás děti zbytečně nezaskočily nesprávnými či „skoro“ správnými odpověďmi, nebo tím, že nebudou nic vědět a ztratí chuť v luštění pokračovat. V tomto případě je můžete různě navádět, pomáhat si mapou, biblí, složkami s prac. listy, rozdávat samolepky za správné odpovědi - viz bod 3.

4. POMŮCKY

- mapy novozákonní Palestiny, cest apoštola Pavla (pro zrychlené opakování)

- pracovní list s křížovkou - doporučujeme ho zvětšit na velký formát, abyste ho mohli s dětmi vyplňovat společně.

5. motivační uvedení do příběhu:

a) Shrnutí a motivace „pro Teofila“:

Tentokrát si může Lukáš zavolat Teofila, „předat“ mu hotový svitek s knihou Skutků apoštolských - a ptát se ho:

- co s ním teď budeš dělat?

- které části jsou pro tebe nejdůležitější?

- co říkáš na to, že jsem vlastně ke svému vyprávění nenapsal pořádný konec?

- tím vším můžete podtrhnout, že nejde o minulé vyprávění, ale o to, jak teď Teofil s Lukášovým vyprávěním naloží, jak se sám zvěstí Skutků nechá oslovit, zda si najde své místo v zástupu oslovených a vyslaných svědků. Takto se k Teofilovi mohou přiřadit i děti.

b) Motivace pro mladší a střední školní věk:

Prohlédněte si pracovní list. Je na něm cesta. Kde začíná a kde končí? (děti odpovídají)

My jste si o té cestě z Jeruzaléma do Říma vyprávěli. Dokázali byste stručně říci, oč na ní šlo? (děti odpovídají)

Vyluštěte teď, co je na této cestě důležité podle pana malíře.

(Navržená motivace uvádí do rekapitulace, nechává rekapitulovat děti. Dejte jim přitom hodně prostoru. Teprve potom, zvlášť když se nemohou shodnout nad odpovědí, „oč šlo na cestě“,

přikročte k luštění křížovky)

c) Motivace pro starší školní věk:

Chtěli byste psát „závěrečnou písemku“ ze Skutků? Jak byste asi dopadli? K čemu by vám to mohlo být dobré?

(Navržená motivace je „negativní“, napomůže ujasnit, že ve vyprávění nešlo o to nabýt co nejvíce znalostí o svědcích evangelia - apoštolech - ale spíš si ujasnit, kudy a přes jaké překážky se evangelium dostalo až k nám a jak si my sami k němu můžeme najít vztah)

nebo: Už se vám stalo, že jste byli v kině a před koncem se přestalo promítat? Nebo jste neviděli poslední díl oblíbeného seriálu a nikdo vám nedokázal říci, jak to skončilo? Co jste (či co byste) dělali?

6. osnovy vyprávění:

Navrhujeme průběh hodiny, který si můžete a musíte sami upravit podle věkové skladby, úrovně znalostí a schopnosti kooperovat v té skupině dětí, s kterou budete pracovat. Vyprávění samo nenajdete, jeho základní rysy jsou součástí osnovy, případně si ji upravte, doplňte či rozšiřte sami. Osnova je psaná pro střední školní věk. Otázky, které zaznívají v jednotlivých bodech osnovy, můžete sepsat na papíry, a postupně je dětem ukazovat.

I. Motivace

Lukáš (podává svitek Teofilovi): Tak Teofile, tady to máš, teď už je to na tobě.

Teofil (nedočkavě ho rozbalí, kouká do něj, pak zklamaně): Počkej, co jako? Já se těšil, že se dočtu, jak se Pavel hájil před římským císařem a jak mu tam všichni tleskali - a jak se pak ještě vydal na další cesty... vždyť ti to tady všechno chybí!

Lukáš: Copak jsi zapomněl? Vždyť nevyprávíme o Pavlovi - ale o evangeliu, jak šlo do světa!

Teofil: No dobře, ale stejně je potřeba, abys to nějak uzavřel, ne? Takhle to nebude pořádný příběh, to nebudou lidi číst, když se nakonec nedozvědí, jak to skončilo...

Lukáš: Víš, já jsem to nechal takhle divně nedopsané schválně. Protože teď už je to, Teofile, na tobě.

Teofil: Počkej, na mně? Copak já jsem nějaký apoštol? Copak já mám čas, abych chodil za lidma a vyřizoval jim, že mají taky věřit ve Vzkříšeného Pána? Copak...

Lukáš: Copak, copak... –copak nejsi pokřtěn? Copak nejsi člen společenství křesťanů? Copak ti náš Pán taky nesvěřil stejné poslání jako apoštolům? – Copak jsem to nepsal hlavně PRO TEBE?

Teofil: Aha, tak koukám, že se z toho nevyvleču... Dobře, tak se teď musím znova pozorně podívat, co všechno mi tady Vzkříšený Pán vzkazuje.

II. Křížovka

Co nám Vzkříšený Pán vzkazuje, vyluštíme v tajence.

Tajenku mohou luštit buď každý na svém pracovním listě nebo ji překreslete na velký papír a za správné odpovědi dávejte „body“, chybějící samolepky - viz bod 3.

III. Je to i pro nás nebo jen pro Teofila

V této chvíli můžete s dětmi probírat, zda poslání Vzkříšeného, které vyluštily, platilo kdysi dávno Teofilovi, nebo oslovuje a zasahuje i nás. Nedejte prostor jen „správným zbožným“ odpovědím, ale také těm, kdo pochybují, kterým se zdá, že to dnes nejde. Vyptejte se jich na důvody, proč to vidí, tak jak vidí.

IV. Rekapitulace - kudy šla cesta evangelia?

Všimněte si ilustrace na pracovním listu a upozorněte, že to evangelium a jeho svědkové neměli lehké. Apoštolé nebyli vždycky vynalézaví borci, otevření novým lidem. Ti, kdo se vydávali mimo zavedený okruh jako Pavel, naráželi na předsudky, pronásledování, věznění.

Přesto je to hnalo dál a nepolevili. Kde se to v nich bralo? Dostávali „Ducha svobody“, který je osvobozoval od strachu a zapšklosti. Díky němu se vydávali na nová místa a k novým lidem.

V. Otevřený konec příběhu je výzvou i pro nás.

Lukáš Skutky schválně nedopsal. Nedočteme se na závěr, jak to s Pavlem v Římě u císaře skončilo. Jako by Skutky měly „ustřižený konec“. Jako by to byl film, který se chvíli před koncem přetrhl – a my sami museli rozhodnout, jak teď skončí.

Co může být dobrým koncem? (tady ať děti odpovídají chvíli samy.) Např. naše ochota být svědky Vzkříšeného Pána.

Modlitba:

Vzkříšený Pane, děkujeme za všechny svědky, kteří nesli tvé evangelium dalším lidem. Děkujeme za ty, kteří ho donesli i nám. Děkujeme, že slibuješ a dává Ducha svatého, a tak přemáháš únavu, pochybnosti. I nás si použij jako svých svědků. Amen.

7. podněty pro rozhovor, dramatické zpracování, hry:

- Neměl Lukáš přece jen raději svoje vyprávění ukončit jasněji?

- Vzpomenete si na některá biblická vyprávění, kterým chybí závěr? (např. podobenství o dvou synech - Lk 15,11nn; příběh o Jonášovi - ani tady nevíme, jak to nakonec dopadlo)

- Koho byste doplnili do písničky Předejte nám starou víru - abyste řadu svědků protáhli od novozákonních dob až k vám?

- Který příběh na vás udělal největší dojem? Kterou postavu jste neznali?

- Zahrejte si variaci na hru „Jela tetička do Ameriky a vzala si sebou...“ Můžete si zahrát s postavami: „Když šlo evangelium do světa, byl jeho svědkem ... (Petr, Jan... Štěpán... Silas... Timoteus) - dbejte na správné pořadí. Dojdete-li až nakonec, můžete přidat i přítomné děti z nedělky.

- Pokud jste vyplňovali lušťovku společně na velký papír, zkuste doma vyplnit pracovní list s rodiči - kolik toho budou vědět. Můžete pak případně s nimi Skutky projít podle pracovních listů.

Odkaz na pracovní list
37 Evangelium putuje
Odkaz na píseň

Dál, přece nejdete sami

Zachovej nám víru dobrou (SV389)

Moudrosti poklad z nebe je slovo Boží nám

Jděte po všem světě (BTS86)

Kristus je má síla i spasení

Cílová skupina

Školní

Katechetické cykly

Pozvání na cestu - Skutky